

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2018-2-43 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 18-41/656-320
Karar Tarihi : 01.11.2018

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK (Başkan)
Üyeler : Arslan NARİN (İkinci Başkan), Adem BİRCAN, Mehmet AYAN,
Ahmet ALGAN, Hasan Hüseyin ÜNLÜ

B. RAPORTÖRLER: Ahmet ŞAHİN, Kemal KÜÇÜKKAVRUK, Mehmet Mustafa ŞEREF

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : - Re'sen

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILANLAR : - İşbir Sünger Sanayi A.Ş.
Saray Gümüşoluk Mah. Gümüşoluk Kümeevleri No: 263 A-B
Pursaklar/ANKARA
- Birlik Sünger Kimya San. ve Tic. A.Ş.
Koşuyolu Salih Omurtak Sok. No:101 Kadıköy/İSTANBUL
- Safaş Saf Plastik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Köşklüçeşme Mah. İstanbul Cad. No:45 Çayırova,
Gebze/KOCAELİ

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Mobilya hammaddesi olan sünger sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerin aralarında anlaşarak fiyatlarını artırdığı iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Mevcut önaraştırmanın konusunu esas itibarıyla, son dönemde mobilya hammaddelerinde (yonga levha, MDF, sünger, boya malzemeleri) yaşanan yüksek fiyat artışları neticesinde ortaya çıkan sorunların basında sıkça yer almasına istinaden; sektörde yaşanan söz konusu fiyat artışlarının, hammadde üretici ve/veya dağıtıcılarının aralarında anlaşarak ortak bir fiyat politikası belirlemesi sonucunda ortaya çıkıp çıkmadığı yönündeki iddiaların re'sen incelenmesi oluşturmaktadır.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurulunun (Kurul) 06.09.2018 tarihli toplantısında; yukarıda zikredilen rekabet karşıtı anlaşma yönündeki iddiaların açıklığa kavuşturulmasını teminen, mobilya hammaddesi olan sünger sektöründe faaliyet gösteren teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 40. maddesinin birinci fıkrası uyarınca önaraştırma yapılmasına 18-30/526-M(1) sayı ile hükmedilmiştir.
- (4) Mezkûr karar üzerine re'sen yürütülen önaraştırma sonucunda düzenlenen 23.10.2018 tarih ve 2018-2-43/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu, Kurulun 01.11.2018 tarihli gündeminde görüşülerek işbu karar tesis edilmiştir.
- (5) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** Dosya kapsamında yapılan tahlil, tespit ve değerlendirmeler ışığında raportörler tarafından, incelemeye konu teşebbüslerin rekabete aykırı bir anlaşma içinde buldukları yönünde veriye ulaşılamadığı gerekçesiyle 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Öneraştırma Yapılan Teşebbüsler

I.1.1. İşbir Sünger Sanayi A.Ş. (İŞBİR SÜNGER)

- (6) 1997 yılında İşbir Holding AŞ'nin iştiraki olarak Ankara'da kurulmuştur. Ankara ve İzmir'de bulunan dört farklı tesisinde poliüretan sünger, yatak ve inek yatağı üretmektedir. Ağırlıklı olarak mobilya sektörüne satış yapmaktadır.

I.1.2. Birlik Sünger Kimya San. ve Tic. A.Ş. (BİRLİK SÜNGER)

- (7) 1987 yılında Eskişehir'de ağırlıklı olarak mobilya, yatak, temizlik ve tekstil sektörleri için muhtelif süngerler üretmek üzere kurulmuştur.

I.1.3. Safaş Saf Plastik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (SAFAŞ)

- (8) 1966 yılında polistiren köpük üretmek üzere Topkapı'da faaliyetlerine başlamıştır. Kuruluşunun akabinde 1967 yılında sünger üretimine başladıktan sonra 1970-1989 yılları arasında Pendik tesislerinde sünger üretimine devam etmiştir. 1990 yılında Gebze, 2009 yılında Ankara, 2016 yılında Adana'da devreye alınan tesisleri ile üç farklı ilde üretim gerçekleştirmektedir. Mobilya, yatak, otomotiv, izolasyon, tekstil, temizlik ve medikal endüstrilerine sünger üretimi ve satışı yapmaktadır.

I.2. Sektöre İlişkin Genel Bilgiler¹

- (9) Bir çeşit poliüretan olan süngerler, yoğunluklarına ve hammadde cinslerine göre sınıflandırılır. Yumuşaklık ve sertlikleri yoğunluklarına bağlı olmayıp, üretimlerinin farklılığından kaynaklanır. Aynı yoğunlukta sert veya yumuşak sünger üretilebilmektedir. Poliüretan süngerler üretildikleri hammaddelere göre polieter ve polyester süngerler olmak üzere iki ana gruba ayrılmaktadır:

1) Polieter Süngerler: Polieter süngerlerin polyester süngerlere göre daha üstün oldukları taraf esneklik özelliklerinin fazla olmasıdır. Bu sebeple döşeme işlerinde tercih edilirler. Ayrıca maliyetleri polyester süngerlerden daha düşük olduğu için fiyat avantajları vardır. Blok kesimlerin yanında ekli ve eksiz kontinü kesimleri de yapılabilir. Polieter esaslı süngerler başlıca konvansiyonel süngerler, HR süngerler ve özel üretim süngerler olarak sınıflandırılabilir:

- Konvansiyonel Süngerler: Mobilya ve yatak sektöründe çok geniş alanlarda kullanılan standart süngerlerdir. Bu ürün grubu düşük yoğunluklu ürünlerde bile yüksek performans ve güvenliğin uyumunu sunmakla birlikte çok geniş seçim aralığı vardır. Mobilya, yatak, giyim ve ambalaj gibi çok çeşitli uygulamalarda kullanılabilir.
- HR Süngerleri (*High Resilient*): Yüksek esneklik ve kaliteye sahiptir. Standart süngerlere göre daha dayanıklıdır. Destek katsayıları yüksektir. Basma-bırakma kuvvetleri birbirine yakındır. Bu sebeple oturma ünitelerinde daha yüksek bir konfor özelliği sağlarlar. Yataklarda da bu tip süngerler anatomik rahatlık sağladığı için tercih edilir. Bunlara ek olarak alev geciktirme özellikleri de vardır. Alev kaynağı devamlı tutulursa yanarlar, ancak alev kaynağı çekilirse kendi kendilerini söndürürler.
- Özel Üretim Süngerler

¹ 26.08.2009 tarih ve 09-39/947-234 sayılı Kurul kararından faydalanılmıştır.

- Özel Renkler: Oyuncak, hediyelik eşya gibi piyasaların gereksinimini karşılayacak şekilde ışık haslığı daha yüksek, daha derin renklere sahip olan ürünlerdir.
- UV Dayanımı Yüksek Süngerler: Süngerlerin güneş ışınlarına karşı dayanıksız olduğu bilinmektedir. Bu tip süngerlere UV dayanıklılığı sağlayacak şekilde katkıları sağlanır.
- Alev Geciktiricili Sünger: Bu tip süngerler, alev geciktiricili kimyasallar ile yangına karşı önlem olacak şekilde üretilirler. Sünger, alev kaynağı çekilince kendini söndürür.
- HLB Süngeri: Yüksek yük taşıma kabiliyetli, yoğunluğu yüksek süngerlerdir. Döşemede ince kesilmiş parçalar, bu özellik sayesinde kalın kesilmiş süngerlerin yerine kullanılır. Böylelikle fiyat dezavantajı kalkmış olur ve tasarımcılar için de ince çizgilerle aynı kaliteyi yakalama olanağı çıkar.

2) Polyester Süngerler: Poliüretan sünger çeşitlerinden olan ve kimyasal yapıları nedeniyle polieter süngerlerden farklılık gösteren bu süngerler, düşük esnekliklerine rağmen yüksek mukavemet, güneş ışınlarına dayanıklı olma, sıcaklık ve basınçla preslenebilme, alev karşı dayanıklı olma özelliğiyle tekstil ve otomotiv endüstrisinde yaygın olarak kullanılır. Polyester süngerlerin esneklik özellikleri düşüktür. Destek katsayısı düşük, basma bırakma eğrileri birbirinden uzaktır. Buna karşılık fiziksel dayanıklılıkları yüksektir. Aşınma, sürtünme ve yırtılmalara karşı dirençli oldukları gibi kimyasallara (deterjan, kuru temizleme solvantları gibi) karşı daha da dayanıklıdırlar. Bu nedenlerle otomotiv endüstrisi, ses izolasyonu, boyacılık işleri vb. daha birçok teknik ihtiyacın önde olduğu alanda kullanılır. Önemli bir kullanım alanı da tekstil sektörüdür (vatkalık, sütyenlik). Alev laminasyonu işlemine çok uygun oldukları için kumaş laminasyonlarında tercih edilirler. Ayrıca güneş ışınlarına karşı dayanıklılığı diğer süngerlerden fazladır. Bir önemli özellikleri de sıcakta preslenerek şekil alabilme kabiliyetleridir. Bu özellikleri otomotiv kılıflarının hazırlanmasında önemlidir.

(10) Öte yandan, kullanılan sektörlere göre sünger çeşitleri bakımından yapılan sınıflandırma aşağıda sunulmaktadır:

- 15D Süngerler; tekstil, otomotiv sektörlerinde,
- 18D-23D Süngerler; mobilya, tekstil, otomotiv sektörlerinde,
- 26-45D Süngerler; yatak, mobilya sektörlerinde,
- FR Süngerler; otomotiv, yatak, mobilya sektörlerinde,
- Renkli Süngerler; temizlik sektöründe ,
- UV Süngerler; tekstil sektöründe,
- HR (*Eucrocell Cellpur*) Süngerler; yatak, mobilya, medikal sektörlerinde,
- Visco Süngerler; yatak, medikal sektörlerinde kullanılmaktadır.

I.3. İlgili Pazar

I.3.1. İlgili Ürün Pazarı

(11) İlgili Pazarın Tanımlanmasına İlişkin Kılavuz'un 20. paragrafında "...inceleme konusu işlem, gerek ürün gerekse de coğrafi açıdan olası alternatif pazar tanımları çerçevesinde rekabet açısından endişeler yaratmıyor ya da alternatif tüm tanımlar

açısından rekabeti bozucu bir etki söz konusu oluyorsa pazar tanımı yapılmayabilir.” denilerek alternatif pazar tanımları açısından rekabetçi endişe yaratmayan işlemlerde Kurulun ilgili pazar tanımlamayabileceği ifade edilmiştir. Mevcut dosya bakımından yapılacak pazar tanımının değerlendirmeyi değiştirmeyecek oluşundan hareketle, ilgili ürün pazarının belirlenmesine gerek olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

I.3.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (12) Dosya konusu ürünlerin dağıtımı, pazarlaması, satışı ve fiyatlandırılması tüm Türkiye genelinde benzer nitelik arz ettiğinden işbu dosya dairesinde ilgili coğrafi pazar “Türkiye” olarak belirlenmiştir.

I.4. Dosya Kapsamında Yapılan İnceleme ve Tespitler

- (13) Yürütülen önaraştırma sürecinde; 26.09.2018 tarihinde İŞBİR SÜNGER, BİRLİK SÜNGER ve SAFAŞ’ta; 28.09.2018 tarihinde ise SAFAŞ’ın Eskişehir Fabrikasında yerinde incelemeler gerçekleştirilmiş, ancak söz konusu incelemelerde rekabetin kısıtlandığına dair herhangi bir belge veya bulgu tespit edilmemiştir. Ayrıca dosya kapsamında değerlendirilmek üzere adı geçen teşebbüslerden bilgi ve belge talep edilmiştir.

I.4.1. Gönderilen Bilgi ve Belgeler Çerçevesinde Ulaşılan Tespitler

- (14) Bahse konu teşebbüsler tarafından gönderilen bilgilere göre; Türkiye'nin poliüretan sünger üretimi ortalama 160-180 ton/yıl seviyesindedir. 2016 yılında sünger ana hammaddelerinden olan TDI'nın (*Toluene di-isocyanate*) tedarikinde yaşanan problem ve fiyatlarındaki fahiş artışlar, aynı zamanda sünger üretiminin ithal girdi yoğun bir üretim olması nedeniyle üretim faaliyetinin döviz kurlarına karşı son derece hassas olan maliyet yapısından kaynaklı sıkıntılar, geçtiğimiz dönemde sektörü olumsuz yönde etkileyen faktörler olarak ortaya çıkmıştır.
- (15) İncelemeye konu teşebbüsler tarafından, sünger üretimi için kullanılan hammaddelerin Türkiye’de üretilmediği ve dünyanın önde gelen birkaç kimya şirketinden (Bayer, Dow, BASF, Shell vb.) temin edildiği, bu hammadde fiyatlarının temel kimyasalların (TDI, Polyol, propilen, etilen vb.) fiyatlarındaki değişimlerden, dünyadaki arz ve talep değişimlerinden ve tedarikçilerin bölgesel stratejilerinden etkilendiği belirtilmiştir. Bunun yanı sıra, tamamına yakını yurtdışından temin edilen bu girdilerin fiyatlarının döviz cinsinden olduğu, sektörde ağırlıklı olarak vadeli alımların yapıldığı; dolayısıyla banka faizleri, enflasyon gibi parametrelerin maliyeti etkilediği de ifade edilmiştir.
- (16) Aşağıda sünger üretiminde kullanılan hammaddeler ve kullanım oranları sunulmuştur:

Tablo 1: Hammadde Kullanım Oranları (%) ve Üretim Yerleri

Hammadde	Kullanım Oranı	Üretim Yeri
TDI	32,4	Yurt Dışı
Polyol	58,9	Yurt Dışı
Su	2,7	Türkiye
Silikon	0,6	Yurt Dışı
Amin	0,1	Yurt Dışı
Kalay	0,2	Yurt Dışı
Metilen	2,1	Yurt Dışı
Boya Grubu	0,1	Yurt Dışı
Yanmaz Grubu	1,8	Yurt Dışı
Diğer	1,2	Yurt Dışı
Kaynak: Teşebbüslerden Gelen Bilgiler		

- (17) Mevcut tablo ekseninde, sünger üretiminde kullanılan hammaddelerin tamamının (su

hariç) yurtdışında üretildiği ve Türkiye'ye ithal edildiği görülmektedir. Kullanılan hammaddeler arasında %32,4 oranla TDI ve %58,9 ile polyol, sünger üretiminde önemli yer tutmaktadır. Aşağıdaki tablolarda söz konusu iki hammaddede yaşanan fiyat artışları aktarılmaktadır:

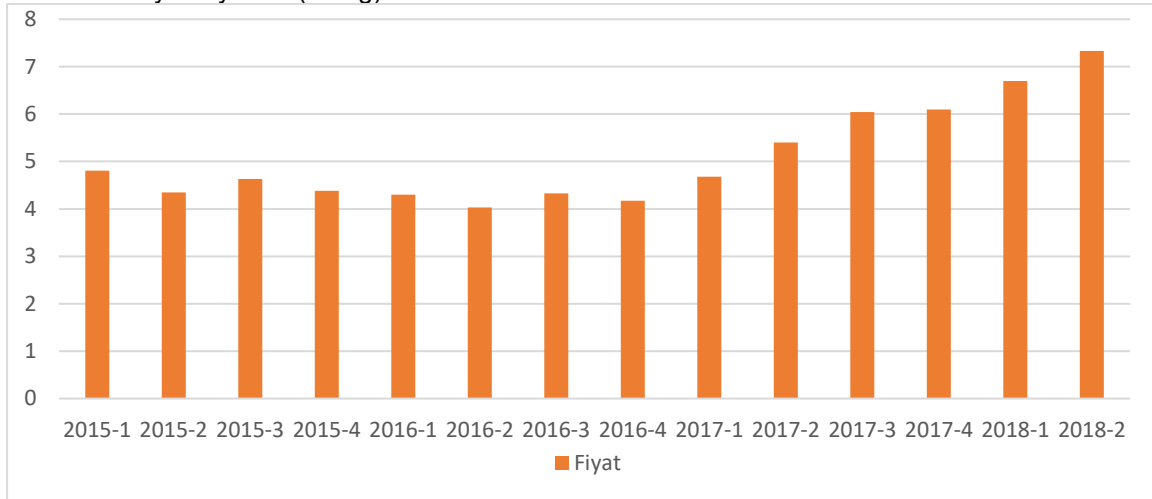
Tablo 2: Polyol Fiyatları ve Fiyat Değişimi

	Tarih	Polyol Fiyatı (TL/kg)	Fiyat Değişimi (%)
2015	01 Ocak 2015	4,81	
	01 Nisan 2015	4,35	-9,51
	01 Temmuz 2015	4,63	6,42
	01 Ekim 2015	4,38	-5,47
2016	01 Ocak 2016	4,30	-1,96
	01 Nisan 2016	4,03	-6,28
	01 Temmuz 2016	4,33	7,66
	01 Ekim 2016	4,17	-3,67
2017	01 Ocak 2017	4,68	12,13
	01 Nisan 2017	5,40	15,38
	01 Temmuz 2017	6,04	11,81
	01 Ekim 2017	6,10	1,01
2018	01 Ocak 2018	6,70	9,92
	01 Nisan 2018	7,33	9,37
	01 Temmuz 2018	8,22	12,11
	01 Ekim 2018	9,88	20,18

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

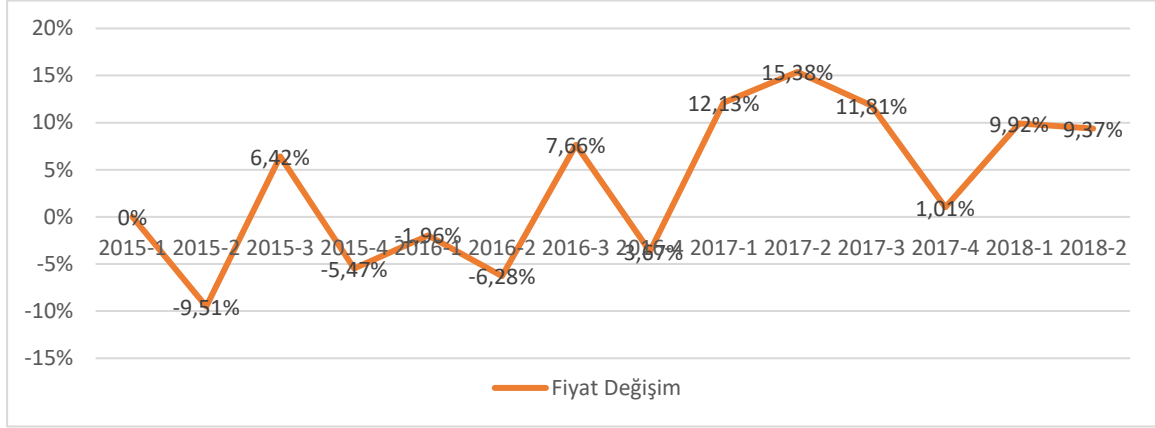
(18) Polyolun fiyatları ve fiyat değişim oranları aşağıda sunulu grafiklerde aktarılmaktadır:

Grafik 1: Polyol Fiyatları (TL/kg)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

Grafik 2: Polyol Fiyat Değişim Oranları

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

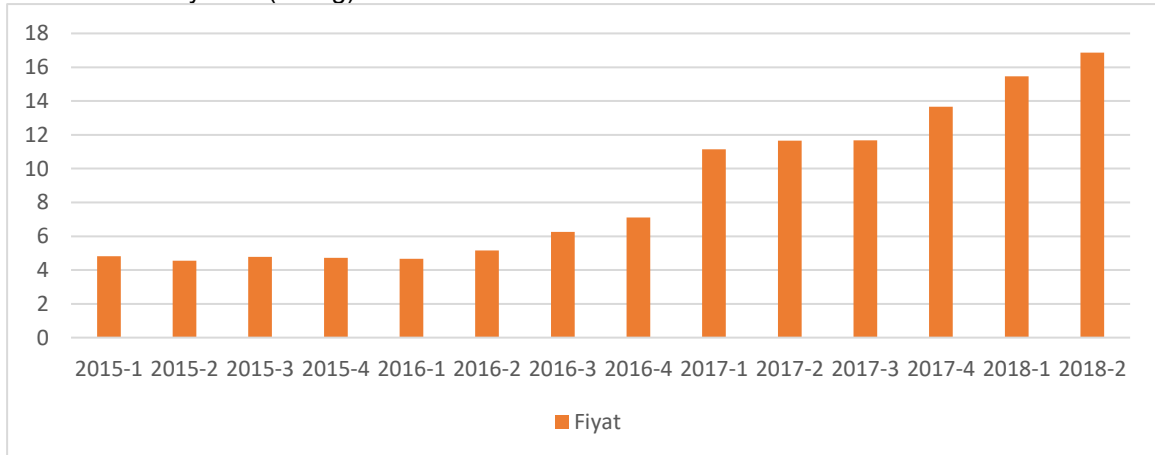
- (19) Mevcut grafiklerden de görüleceği üzere, polyol fiyatları 2017 Ocak ayından itibaren sürekli bir artış izlemiştir. Diğer önemli bir sünger hammaddesi TDI'nın fiyatlarına ve fiyat değişimlerine ait tablo ve grafiklere ise aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 3: TDI Fiyatları ve Fiyat Değişimi

	Tarih	TDI Fiyatları (TL/kg)	Fiyat Değişimi (%)
2015	01 Ocak 2015	4,81	
	01 Nisan 2015	4,55	-5,43
	01 Temmuz 2015	4,77	4,78
	01 Ekim 2015	4,72	-1,06
2016	01 Ocak 2016	4,67	-1,12
	01 Nisan 2016	5,15	10,45
	01 Temmuz 2016	6,26	21,49
	01 Ekim 2016	7,10	13,40
2017	01 Ocak 2017	11,15	57,01
	01 Nisan 2017	11,66	4,59
	01 Temmuz 2017	11,68	0,15
	01 Ekim 2017	13,67	17,10
2018	01 Ocak 2018	15,46	13,04
	01 Nisan 2018	16,87	9,13
	01 Temmuz 2018	15,09	-10,51
	01 Ekim 2018	15,77	4,50

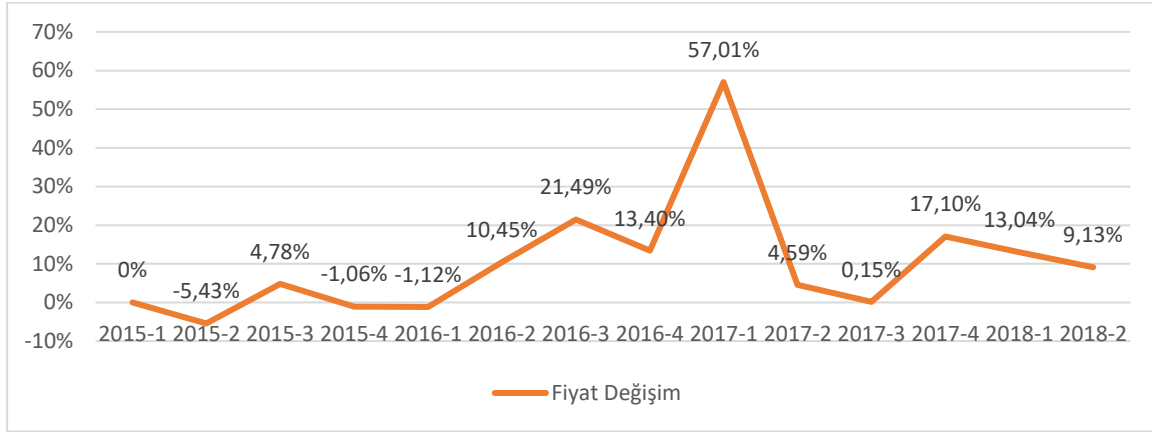
Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

Grafik 3: TDI Fiyatları (TK/kg)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

Grafik 4: TDI Fiyat Değişim Oranları

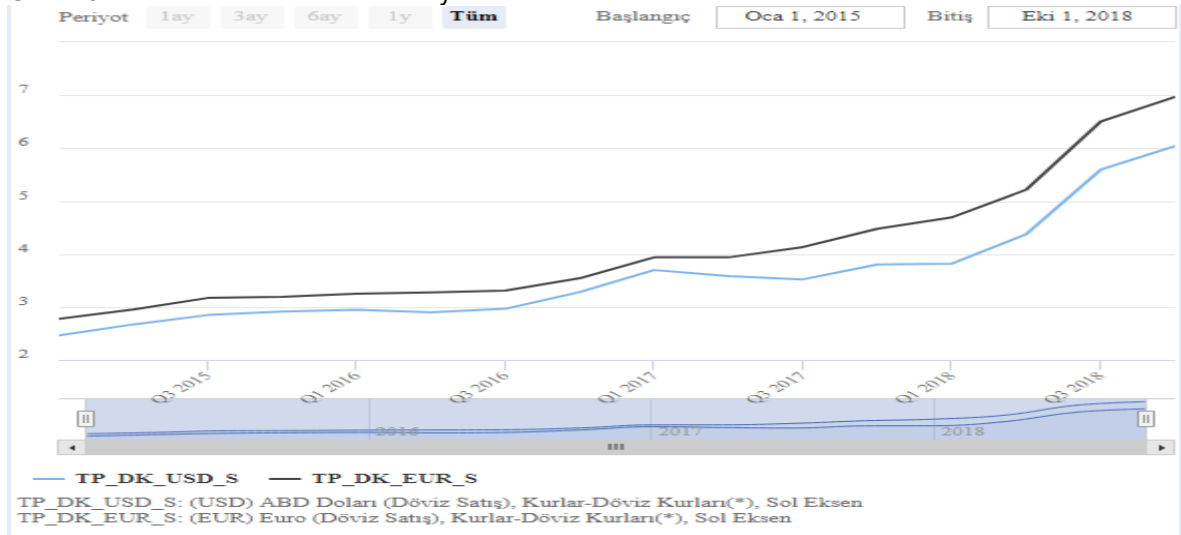
Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

- (20) İlgili tablo ve grafiklerin incelenmesinden; TDI fiyatlarının, 2016 Şubat ayı itibarıyla sürekli bir artış gösterdiği anlaşılmaktadır.
- (21) Dosya kapsamındaki veriler çerçevesinde Avrupa'da TDI fiyatlarının seyri incelendiğinde ise, 2016 Ocak ayından itibaren sürekli bir artış kaydettiği görülmektedir. Bu minvalde, Türkiye'deki fiyatlara dair yukarıda yer verilen grafikler bağlamında meseleye bakıldığında, Avrupa ve Türkiye'deki artışların birbirine paralel şekilde gerçekleştiği anlaşılmaktadır.

I.4.2. Sünger Ürün Fiyatlarını Etkileyen Unsurlar

- (22) Süngerde kullanılan hammaddenin tamamına yakınının yurt dışından ithal edilmesi ve dosya tarafı teşebbüslerin Dow, Bayer, BASF, Shell vb. hammadde üreticilerinden yaptıkları alımların döviz cinsinden olması nedeniyle, sünger ürün fiyatlarını etkileyen önemli parametrelerden biri döviz kuru olarak ortaya çıkmaktadır. Bu paralelde, ABD Doları ve Euro'nun 2015 ve 2018 yılları arasındaki değişimine aşağıda yer verilmesinde fayda görülmektedir:

Grafik 5: ABD Doları ve Euro'nun Seyri

Kaynak: TCMB

- (23) Döviz kurlarında meydana gelen yüksek artışların görselleştirildiği Grafik 5 ışığında; söz konusu kur artışının; ithal hammadde üzerinden faaliyet gösteren incelemeye konu teşebbüslerin maliyetlerinin artmasında önemli bir rol oynadığı söylenebilecektir. Hammadde ve döviz kurlarına ek olarak aşağıda yer verilen unsurlar da sünger ürün fiyatlarını etkilemektedir:

- Vadeli Satışlarda Uygulanan Vade Farkları: Sektör ağırlıklı olarak vadeli alım yapmaktadır. Bu vade farkları banka faizlerinden, enflasyon ve sektörel risklerden etkilenmektedir.
- Nakliye: Sünger taşınması oldukça maliyetli bir üründür. Yoğunlukları dikkate alındığında bir kamyon sünger yaklaşık 1 ton gelmektedir. Bu düşük tonaj da m³ başına düşen nakliye maliyetini artırmaktadır. Dolayısıyla uzak bölgelerdeki müşteriler bu maliyetten daha fazla etkilenmektedir.
- İşçilik: Satılan ürünlerin %90'dan fazlası ebatlandırılarak ve şekillendirilerek satılmaktadır. Bu ebatlardaki küçüklük/büyükük veya şekillendirme de kullanılan tezgah sayısı ürün satış fiyatını etkilemektedir.
- Ambalaj: Ambalajda Polietilen kullanılmaktadır ve polietilen maddesi dövizden etkilenmektedir.
- Diğer Giderler: Genel yönetim giderleri, ar-ge, amortisman vb. giderler etki etmektedir.

I.4.3. Dosya Tarafı Teşebbüslere ilişkin Fiyat-Maliyet Analizi

- (24) İşbu başlık altında, incelenen teşebbüslere yönelik fiyat ve maliyet analizine ilişkin oluşturulan tablo ve grafiklere, bu teşebbüslerce en çok satışı yapılan 22 yoğunluklu süngerin bir metreküpünün (1 m³) birim fiyatı esas alınmak suretiyle yer verilecektir. İŞBİR SÜNGER'in 22 yoğunluklu bir metreküp süngerinin fiyat ve maliyet analizi aşağıda gösterilmektedir:

Tablo 4: İŞBİR SÜNGER'in 22 Yoğunluklu 1 m³ Süngerinin Fiyat ve Maliyeti ile Değişim Oranları

	2015			
	SATIŞ FİYATI	DEĞİŞİM ORANI	SATILAN MALIN MALİYETİ	DEĞİŞİM ORANI
	TL / m ³	(%)	TL / m ³	(%)
1.DÖNEM	(.....)		(.....)	
2.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
3.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
4.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
	2016			
	SATIŞ FİYATI	DEĞİŞİM ORANI (%)	SATILAN MALIN MALİYETİ	DEĞİŞİM ORANI (%)
	TL / m ³		TL / m ³	
1.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
2.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
3.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
4.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
	2017			
	SATIŞ FİYATI	DEĞİŞİM ORANI	SATILAN MALIN MALİYETİ	DEĞİŞİM ORANI
	TL / m ³	(%)	TL / m ³	(%)
1.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
2.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
3.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
4.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
	2018			
	SATIŞ FİYATI	DEĞİŞİM ORANI	SATILAN MALIN MALİYETİ	DEĞİŞİM ORANI
	TL / m ³	(%)	TL / m ³	(%)
1.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
2.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

Grafik 6: İŞBİR SÜNGER'in 22 Yoğunluklu 1 m³ Sünger Fiyat (TL) ve Maliyeti (TL)

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

Grafik 7: İŞBİR SÜNGER'in 22 Yoğunluklu 1 m³ Süngerinin Fiyat ve Maliyet Değişimi

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

- (25) BİRLİK SÜNGER'in 22 yoğunluklu 1 m³ süngerinin fiyat ve maliyet analizine aşağıda yer verilmektedir:

Tablo 5: BİRLİK SÜNGER'in 22 Yoğunluklu 1 m³ Süngerinin Fiyat ve Maliyeti ile Değişim Oranı

	2015			
	SATIŞ FİYATI	DEĞİŞİM ORANI	SATILAN MALIN MALİYETİ	DEĞİŞİM ORANI
	TL / m ³	(%)	TL / m ³	(%)
1.DÖNEM	(.....)		(.....)	
2.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
3.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
4.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
	2016			
	SATIŞ FİYATI	DEĞİŞİM ORANI	SATILAN MALIN MALİYETİ	DEĞİŞİM ORANI
	TL / m ³	(%)	TL / m ³	(%)
1.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
2.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
3.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
4.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
	2017			
	SATIŞ FİYATI	DEĞİŞİM ORANI	SATILAN MALIN MALİYETİ	DEĞİŞİM ORANI
	TL / m ³	(%)	TL / m ³	(%)
1.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
2.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
3.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
4.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
	2018			
	SATIŞ FİYATI	DEĞİŞİM ORANI	SATILAN MALIN MALİYETİ	DEĞİŞİM ORANI
	TL / m ³	(%)	TL / m ³	(%)
1.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
2.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

Grafik 8: BİRLİK SÜNGER'in 22 Yoğunluklu 1 m³ Süngerinin Fiyat (TL) ve Maliyeti (TL)

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

Grafik 9: Birlik Sünger'in 22 yoğunluklu 1 m³ Süngerinin Fiyat ve Maliyet Değişimi

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

- (26) SAFAŞ'ın 22 yoğunluklu bir m³ süngerinin fiyat ve maliyet analizi aşağıda gösterilmektedir:

Tablo 6: SAFAŞ'ın 22 Yoğunluklu 1 m³ Süngerinin Fiyat (TL) ve Maliyeti (TL)

2015				
	SATIŞ FİYATI	DEĞİŞİM ORANI	SATILAN MALIN MALİYETİ	DEĞİŞİM ORANI
	TL / m ³	(%)	TL / m ³	(%)
1.DÖNEM	(.....)		(.....)	
2.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
3.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
4.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
2016				
	SATIŞ FİYATI	DEĞİŞİM ORANI	SATILAN MALIN MALİYETİ	DEĞİŞİM ORANI
	TL / m ³	(%)	TL / m ³	(%)
1.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
2.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
3.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
4.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
2017				
	SATIŞ FİYATI	DEĞİŞİM ORANI	SATILAN MALIN MALİYETİ	DEĞİŞİM ORANI
	TL / m ³	(%)	TL / m ³	(%)
1.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
2.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
3.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
4.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
2018				
	SATIŞ FİYATI	DEĞİŞİM ORANI	SATILAN MALIN MALİYETİ	DEĞİŞİM ORANI
	TL / m ³	(%)	TL / m ³	(%)
1.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
2.DÖNEM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

Grafik 10: SAFAŞ'ın 22 Yoğunluklu 1 m³ Süngerinin Fiyat (TL) ve Maliyeti (TL)

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

Grafik 11: SAFAŞ'ın 22 Yoğunluklu 1 m³ Süngerinin Fiyat ve Maliyet Değişimi

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

- (27) Öte yandan, İŞBİR SÜNGER, BİRLİK SÜNGER ve SAFAŞ'ın fiyat ve maliyet analizleri aşağıda tek grafik üzerinde birlikte gösterilmektedir:

Grafik 12: 22 Yoğunluklu 1 m³ Süngerlerinin Fiyatı (TL)

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

(.....TİCARİ SIR.....)

Kaynak: Teşebbüslerden edinilen bilgiler

- (28) Yukarıda aktarılan grafikler bir bütün olarak ele alındığında, her üç teşebbüsün fiyatlarının da maliyetlerin artışına bağlı olarak özellikle 2016 yılının Ocak ayından itibaren sürekli bir biçimde arttığı anlaşılmaktadır. Bu artışlar daha önce ifade edildiği ve mevcut grafiklerde de gösterildiği üzere, başta hammadde olmak üzere maliyetlerde meydana gelen artışlarla paralel bir şekilde gerçekleşmiştir.

I.4.4. İncelenen Teşebbüslerin Fiyat Artışlarına Yönelik Açıklamaları

- (29) BİRLİK SÜNGER tarafından sünger ürün fiyatlarına yönelik aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

“Firmamızda üretilen süngerin maliyetinin yaklaşık %(.....) hammaddeden oluşmaktadır. Geri kalan kısmının içerisinde işçilik, elektrik, doğalgaz, su, Amortisman, finans ve nakliye gibi giderler vardır. Hammadde ihtiyacımızın tamamına yakını (yaklaşık %(.....)) yurt dışından temin ediyoruz. Bundan dolayı fiyat ile birlikte kurdaki artışlar hammadde maliyetini etkileyen temel unsurdur. Ayrıca diğer gider kalemlerin içerisindeki işçilik, elektrik, doğalgaz, su, amortisman, finans ve nakliye gibi unsurlar enflasyona bağlı olarak yapılan zamlar nedeniyle artmıştır. Sektörde genel olarak yapılan satışların vadeli olmasından dolayı, firmamızda bu yönde yapılan talepleri dikkate almaktadır. Vadeli olarak yapılan satışlarımızın oranı yaklaşık %(.....)dir. Bu durum firmamız üzerinde finansal yük oluşturmaktadır. Bunun neticesinde kredi kuruluşları tarafından borçlanarak finansal destek sağlıyoruz. Döviz kurlarındaki artış sebebiyle, Merkez Bankası'nın faiz oranlarını arttırmasından dolayı finansal yükümüz iki kat artmıştır. Yukarıda belirtilen hususlar ürün fiyatlarını belirleyen temel unsurlardır.”

- (30) İŞBİR SÜNGER ise sünger ürün fiyatlarına yönelik şu açıklamalarda bulunmuştur:

“Ana tedarikçilerimiz Dow Chemicals, Bayegan ve Unid Global'dir. Ana girdi kalemlerimiz olan TDI ve polyol'ün Türkiye'de üretimi bulunmaması dolayısıyla üretim maliyetlerimizin yaklaşık (.....)%'i ithal girdiye bağlıdır. Dolayısıyla döviz hassasiyeti çok yüksektir. Aynı zamanda alım ve satım vadelerindeki aleyhimize oluşan farklar da yüksek faiz hassasiyeti oluşturmaktadır. Son 2 yılda ana maliyet kalemlerimiz olan TDI ve polyol fiyatlarındaki aşırı oynaklık, son dönemde yaşadığımız kurlardaki dalgalanma neticesinde Türk Lirası'nda yaşanan değer kaybı, piyasa faizlerindeki artışlar ve bankaların sıkı kredi politikaları ve piyasadaki likidite sıkışıklığı satış fiyatlarımızda belirleyici faktörler olmaktadır.”

I.5. Değerlendirme

- (31) Mevcut dosyanın konusunu, temel anlamda; son dönemde basında da sıkça yer alan mobilya hammaddelerinde yaşanan yüksek fiyat artışlarının, hammadde üretici ve/veya dağıtıcılarının aralarında anlaşarak ortak bir fiyat politikası belirlemesi sonucunda ortaya çıkıp çıkmadığı yönündeki iddiaların 4054 sayılı Kanun kapsamında tahlil edilmesi oluşturmaktadır. Bu bağlamda bahse konu iddiaların netliğe kavuşturulması

amacıyla sünger sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerden İŞBİR SÜNGER, SAFAŞ ve BİRLİK SÜNGER’de yerinde incelemeler gerçekleştirilmiş ve anılan teşebbüslerden konuya ilişkin bilgi ve belge talep edilmiştir.

- (32) 4054 sayılı Kanun’un “Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar” başlıklı 4. maddesinde “*Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır*” hükmüne yer verilmekte, aynı maddenin (a) bendinde ise ; “*Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi*” ihlal örnekleri arasında sayılmaktadır. Bu çerçevede mevcut dosya özelinde, sünger sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerin fiyatları birlikte artırdığı iddiası mezkûr madde hükmü karşısında irdelenmiştir. Öneri sürecinde yapılan yerinde incelemelerde, anılan teşebbüslerin söz konusu maddeyi ihlal ettiklerine dair herhangi bir belge veya bulgu tespit edilmemiştir.
- (33) Ayrıca dosya tarafı teşebbüslerin fiyat ve maliyetleri ile fiyat artışlarının gerekçeleri, yapılan fiyat-maliyet analizleri ekseninde tahlil edilmiştir. Bu doğrultuda oluşturulan tablo ve grafiklerden görüldüğü üzere; sünger hammaddesinin %98’i yurt dışından ithal edilmektedir. Sünger üretiminde hammaddenin çoğunluğunu (%90) oluşturan iki önemli madde TDI ve polyol olup, polyol fiyatları 2017 Ocak ayından, TDI fiyatları ise 2016 Ocak ayından itibaren sürekli artış göstermiştir. Bahsi geçen artışlar Avrupa’daki artışlarla paraleldir. Diğer yandan, Grafik 5 verileri ışığında, döviz kurlarındaki sürekli artış trendinin de sünger fiyatlarını etkileyen bir başka unsur olarak tezahür ettiği anlaşılmaktadır. Esas itibarıyla hammadde ve döviz kurlarındaki artışların belirleyici olduğu maliyetleri oluşturan diğer unsurlar ise daha önce de değinildiği üzere; vadeli satışlarda uygulanan vade farkları, nakliye, işçilik, ambalaj ve genel yönetim giderleridir.
- (34) Teşebbüslerin fiyat ve maliyet analizinde ise en çok satışı yapılan 22 yoğunluklu süngerin 1 m³’ünün birim fiyatı baz alınmıştır. Bu bağlamda ilgili teşebbüslerin fiyat ve maliyet yapılarına bakıldığında, yapılan fiyat artışlarının hammadde ve döviz kurlarının artışı paralelinde olduğu kanaatine ulaşılmıştır. Ayrıca aktarılan tablo ve grafikler kapsamında teşebbüslerin fiyatları ele alındığında, her üç teşebbüsün de farklı oranlarda fiyat artışı ve indirim yaptıkları ve fiyatların farklılaştığı görülmektedir.
- (35) Netice itibarıyla yürütülen öneri sürecinde elde edilen bilgiler ile yapılan tespit ve değerlendirmeler ışığında, sünger sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslerin ortak bir fiyat politikası belirlemek suretiyle fiyat artırdığı iddiasına yönelik herhangi bir bulguya ulaşılamadığı gerekçesiyle soruşturma açılmasına yer olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

- (36) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, 4054 sayılı Kanun’un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmamasına, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.